

Космічна фізкультхвилинка

- Ми в ракету дружно сіли (**імітація**).
- І у космос полетіли (**махи руками**).
- Повз малі планети й зорі (**стрибки**).
- Летимо як метеори (**біг на місці**).
- Обігнали ми комету і вернулись на планету.

Учитель. Діти, ви дізналися багато нового під час нашої уявної мандрівки. Тож давайте проведемо вікторину. Хто правильно відповість на запитання, отримає зірочку із побажанням.

ВІКТОРИНА

1. Як називаються люди, що літають у космос?
2. Хто з українців побував у космосі?
3. Як називається супутник Землі?
4. Що таке сузір'я?
5. Чому Землю називають блакитною планетою?
6. Назвіть космічні тіла.
7. Як називається одяг космонавта?
8. Чому на Місяці не можна дихати?
9. Що таке комета?
10. Назвіть сузір'я.

Учитель. Молодці! Ви були уважними. Хто хоче більше дізнатися цікавого про космос, може взяти в бібліотеці дитячої енциклопедії «Все про космос», «Астрономія», «Наша планета».

- А тепер давайте пограємо в цікаву гру.

Гра «Зустріч з прибульцями».

Учитель. Діти, уявіть, що нашу Землю відвідали прибульці з далеких зірок. Давайте пофантазуємо, який зовнішній вигляд вони мають.

(Розповіді дітей).

- Покажіть жестами, що ви маєте добрі наміри відносно гостей. Розкажіть, щоб ви хотіли отримати в подарунок від космічних прибульців та що б подарували їм? Заспівайте гостям свою улюблену пісню, запропонуйте страви нашої кухні.

- А тепер уявімо, що космічний зонд насправді виявив життя на далекій планеті. У вас є можливість за

допомогою малюнка розповісти інопланетянам про нашу Землю. У вас на парті лежить папір і олівці. Спробуйте намалювати своє послання. Малюнок повинен бути чітким і передати максимум інформації про нашу планету. (Творча робота дітей).

- А тепер покажіть малюнки і розкажіть, що б ви хотіли розповісти про нас інопланетянам.

Підсумок заняття.

Учитель. Чим сподобалася вам наша уявна гра? Я вірю, що серед вас, дорогі діти, є майбутні вчені, дослідники, космонавти. Саме вам відкривати нові зірки та подорожувати на далекі планети. Ви любите читати книги фантастів та дивитися фільми про космічні пригоди. Вам, діти, розгадувати таємниці зоряного неба. Для цього потрібно старанно навчатися, бути допитливими та вірити в наше щасливе майбутнє нашої голубої планети Земля.

Блакитні простори, зелені ліси

—Ніде не знайдеш ти такої краси.

У космосі є ще багато планет,

Немає лишень життя там прикмет.

Ти наша домівка, планета Земля,

Ти гарна і зблизька, красива здала.

Дивуються інші планети всі щиро:

«Яка ж ти, сестричко, блакитно-вродлива!

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Железняк Г.В. Найцікавіше про Космос у запитаннях і відповідях [Текст] : для дітей серед. та старш. шк. віку. Харків : Торнадо, 2007. 96 с.: іл. - ISBN 966-635-715-1

2. Паркер С. Наука та космос [Текст] : для молодш. шк. віку; пер. з англ. А. А. Супрун. Київ : Перо, 2007. - 96 с.: іл. (100 запитань і відповідей).

3. Енциклопедія космосу. Промінь, 2023. 352 с.

4. Конспект заняття і довідки. URL: <https://vseosvita.ua/library/konspekt-zanatta-z-dovkilla-cej-zagadkovij-kosmos-464511.html>

Н.В. Коваленко,

учитель початкових класів Смілянської ЗОШ I-III ступенів №10
Смілянської міської ради

МИЛОСЕРДЯ: ЩО ЦЕ ТАКЕ?

РОЗРОБКА ВИХОВНОГО ЗАХОДУ ДЛЯ УЧНІВ ПОЧАТКОВОЇ ШКОЛИ

МЕТА: розглянути почуття милосердя та його моральні принципи; проблему гніву та нестриманості; ознайомитись із почуттям егоїзму, роздратування; розкрити корінну їх причину та навчитися позбаватися; формувати почуття милосердя, співпереживання, співчуття, стриманості та вміння володіти своїми емоціями.

Перебіг заходу

ОРГАНІЗАЦІЯ КЛАСУ. ОГолошення теми ЗАНЯТТЯ

Вправа «Намалюй емоцію». (Закрити очі, зануритись в себе, уявити себе смайликом, що відчути, намалюйте цей смайлик на листочку).

Вчитель. На цьому занятті пошук скарбів продовжується, нами буде знайдено ще одну перлину, яка наповнить наші серця. Будемо розглядати різні почуття, які притаманні людям, навчимося їх розрізняти, позбаватися деяких з них або розвивати їх в собі, жити щасливо і радіти життю.

МОТИВАЦІЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

Вправа «Послухай своє сердечко».

Вчитель. Сьогодні у нас заняття особливе тому, що воно має торкнутися не тільки розуму, а найперше – серця. Зачепити струну кожного сердечка, щоб заговорила душа.

Покладіть долоньку на груди і послухайте своє сердечко. Я думаю, воно допоможе вам дати відповідь на такі запитання:

1. Що, саме для вас, означає слово «Милосердя».
2. Як розділити радість і печаль іншої людини?
3. Як співчувати й виявляти милосердя словом і ділом?

Отже, спробуємо знайти відповіді на ці запитання.

Вчитель. Живучи серед людей, спілкуючись з ними, ми бачимо чимало таких, хто потребує нашої участі: допомоги, доброго слова, співчуття. Глибоким змістом наповнене українське прислів'я: «Поділена біда – півбіди, поділена радість – подвійна радість».

Пригадаймо, що чемність, увага, доброзичливість – основні помічники у спілкування людини з людиною у будь-якій ситуації.

Легко спілкуватися зі щасливою людиною, з нею добре, весело. Але ж, коли у людини біда, горе, вона впадає у розпач, відчай, і потребує особливого ставлення. Треба вміти заспокоїти її, втішити, знайти слова підтримки.

Розділити радість або горе з іншими є людським обов'язком кожного.

ОСНОВНА ЧАСТИНА

1. Читання учнями оповідання «Покинуте кошеня» Василя Сухомлинського (Дивоцвіт дитинства. Київ: Плеяди, 2005. С. 45)

Хтось виніс з хати маленьке, сіре кошенятко і пустив його на дорогу. Сидить кошеня та й нявчить. Бо хоче додому до матусі. Проходять люди, дивляться на кошеня. Хто сумно кивав головою, а хто сміється. Хто жаліє: бідне кошенятко, та йде далі.

Настав вечір. Зайшло сонце. Страшно стало кошеняті. Притулилось до куца й сидить – тремтить. Поверталася зі школи маленька Наталочка. Чує – нявчить кошеня. Вона не сказала ані слова, а взяла кошеня і понесла додому. Пригорнулось кошенятко до дівчинки. Замуркотіло. Раде-радісінке, і забрала Наталочка кошенятко додому, щоб зігріти, нагодувати.

Запитання і завдання до оповідання:

- Який вчинок зробила Наталочка на відміну від інших людей?
- Хто із вас зробив в житті милосердний вчинок?
- Як би ви діяли на місці Наталочки?

2. Бесіда. Милосердя – це почуття, яке виявляється разом з такими людськими проявами як співчуття, жаль, прагнення допомогти, прагнення справедливості.

- Що означає «бути милосердним»?
- Щоб було, коли б на світі бракувало милосердних людей?

Бути милосердним – це безкорисливо ділитися з нужденними, піклуватися про немічних, хворих, допомагати слабим, літнім людям, дітям-сиротам. Милосердям і благодійністю керує простий принцип людського співжиття: «Можеш – допоможи!»

У християнстві милосердя розглядається як найвищий ступінь духовної досконалості людини, основний закон людського життя. Біблія зазначає: «Будьте милосердні, як і Отець наш Небесний є милосердний», «Возлюби ближнього як самого себе». Дотримання цих заповідей означає робити добро іншим, пробуджує любов людини до людини.

Яка протилежна риса милосердя?

Егоїзм – самозакоханість, завищена самооцінка, перебільшення своїх заслуг і значення.

Певною мірою егоїзм притаманний кожній людині, він спонукає її до успіху, до самоутвердження, до захисту своєї гідності до самовдосконалення. Але дуже погано, коли егоїзм цілковито оволодіває людиною. Тоді вона стає пихатою самовпевненою, жадібною, вимагає від інших постійної уваги і тільки до власної персони.

3. Робота в групах

Клас об'єднується у групи. Кожна з них пропонує свій варіант поведінки у наведених нижче ситуаціях, збунтовує його.

- Літня жінка несе важку валізу.
- Учень забув дома ручку, підручник.
- Однокласниця плаче, бо отримала з контрольної погану оцінку.
- Ваш товариш загубив гроші, які потрібно здати на екскурсію.

- Ви зайняті справою вдома, а мама просить піти у магазин.

- Кожного дня ви бачите біля магазину стареньку бабусю, яка просить трохи грошей на хліб.

4. Гра «Сонечко милосердя»

Діти стають у коло. Вчитель просить їх розповісти про якісь милосердні вчинки, які роблять люди стосовно одне до одного. Кожна розповідь нагороджується «сонечком милосердя», яке вирізається з кольорового паперу. Той, хто отримує найбільше сонечок, стає «сонечком милосердя».

«Сонечко» підходить до будь-кого у колі, торкається своїм промінчиком і дарує якийсь сонячний дарунок. Наприклад, сонячного зайчика, сонячного промінчика, сонячного бантика, теплий день. Кожен має розповісти про те, як подарунок сонечка допоможе в скрутний час. Наприклад, сонячні зайчики допоможуть знайти дорогу додому, сонячний промінчик гріє взимку.

Коли сонечко не може придумати, що воно подарує тій чи іншій дитині, вона сама просить у сонечка подарунок.

5. Вправа «Правильно – не правильно»

- Чи притаманні милосердні людині такі почуття як гнів та нестриманість?
- А чи правильно, що, якщо твій друг часто гнівається на тебе, його роздратовують твої слова?
- Правильно радитись, ділитися турботами, радіощами з найріднішою і наймилосерднішою людиною в житті кожної людини – мамою?
- Правильно роздратовуватися, коли тебе просять щось допомогти, а в тебе немає часу?

6. Дослідження «Чому виникає почуття гніву?». Групова робота. Дослідити: Як виявити, що людина розгнівана? Чому виникають такі почуття як гнів, роздратування? Чи можна подолати це почуття?

Гнів – найбільш шалене людське почуття. Він включає дуже сильні емоції і тому тісно межує з гріхом. «Гнівайтесь, те не грішіть, - сонце нехай не заходить у вашому гніві» (Еф. 4:26). Коли ми гніваємося, ми знаходимося в небезпеці скоєння гріха. Якщо ми повинні гніватися і не грішити, ми повинні гніватися ні на що інше, як на гнів.

- Ти можеш виявити його?

Коли гнів знаходиться поза межами контролю, він робить великі збитки. Людина настільки розгнівана, що хоче вдарити кого-небудь, причинити біль, в такому випадку вона сильно грішить. Такий стан називається втратою контролю над емоціями.

- Ти можеш стримати його?

Стримати гнів означає стримати його в собі. Деякі люди не контролюють свої емоції і проявляють свій гнів відкрито. Інші мають ті ж самі гнівні емоції, але стримують їх в собі і намагаються затаїти.

- Ти можеш признатися в тому, що ти гніваєшся?

Найкращий засіб подолати гнівні почуття – це зізнатися самому собі потім рідним або Богу про них.

7. Практична робота

Вчитель на очах дітей збовтує закриту пляшку газованої мінеральної води. Гнів, який знаходиться в середині пляшки або в нас, спричиняє біль і продовжує ярити душу. Він перетворюється в почуття образи і гіркоти. І тому це може призвести як до депресії, так і до багатьох фізичних хвороб. Тобто, пляшка може розірватися.

ЗАСТОСУВАННЯ ЗНАНЬ, ВМІНЬ

1. Гра «Продовжити речення, визначивши свою поведінку у поданих ситуаціях»

Мама прийшла втомлена з роботи, і я ...

- Маленький братик сумує, і я ...
- Квітка у вазоні опустила листочки, і я ...
- Друг захворів, і я ...
- У сестрички не виходить задача, і я ...
- Сліпий чоловік підійшов до пішохідного переходу, і я ...
- У старенької бабусі-сусідки загубилася кішка, і я ...

Причини роздратування. Складання асоціативного куца «Власне «Я».

Демонстрація ситуації, які можуть породжувати гнів.

ЩО ТИ РОБИШ, КОЛИ ТЕБЕ ПРИНИЖУЮТЬ:

- Однокласник поламав тобі ручку.
- На перерві ненароком штовхнули.
- Сусід по парті обізвав тебе брутальним словом.

ЩО ТИ РОБИШ, КОЛИ ТИ НЕ МОЖЕШ ПОСТУПАТИ ПО-СВОЄМУ:

- Твої однокласники на перерві грають у футбол, а тобі потрібно чергувати у класі.
- Батьки довгий час забороняють грати у комп'ютерні ігри.
- Мама попросила тебе допомагати хворій бабусі по господарству, коли в той час сусідські діти катаються на ковзанці.

ЩО ТИ РОБИШ, КОЛИ КОГОСЬ ЗВЕЛИЧУЮТЬ НАД ТОБОЮ:

- Батьки дуже часто ставлять у приклад твого старшого брата.
- Ти мрієш стати лідером класної групи, але група тобі весь час не довіряє, ставлячи на цю посаду іншого.

Творче завдання «Закони милосердя»

Вчитель. Уявіть собі, що вас запрошують в країну, якою править милосердний король. Поділіть дітей на групи і попросіть їх розповісти, які закони милосердя прийняті в цій країні для людей, тварин, птахів. Наприклад, раз на тиждень кожна багата людина має запросити до себе в гості бідного, нагодувати його смачним обідом, подарувати йому якийсь дарунок; протягом зими кожен має зробити годиннику для птахів.

5. Тест «Чи властиве вам милосердя?»

1. Якщо хтось плаче, то ви:

- а) прагнете допомогти, заспокоїти – 3 бали;
- б) з'ясуєте причину того, що трапилося – 2 бали;
- в) не звернете уваги, з кожним може так бути – 1 бал.

2. Вам на день народження подарували новий велосипед. На вулиці до вас звертається сусід із проханням дати на ньому покататися. Ви:

- а) знайдете причину відмови – 2 бали;
- б) дасте покататися – 3 бали;
- в) порадите йому, щоб він теж попросив у батьків такий самий подарунок – 1 бал.

3. Якщо ви комусь допомагаєте, то чекаєте за це винагороди:

- а) так – 1 бал;
- б) ні – 3 бали;
- в) можете на це розраховувати – 2 бали.

4. Ваші однолітки, які жебракують на вулиці, що викликають у вас співчуття:

- а) ні – 2 бали;
- б) це не моя справа, нехай міліція займається ними – 1 бал;
- в) так – 3 бали.

5. У вашій присутності літній людині стало погано. Ви:

- а) покличете на допомогу когось із дорослих – 2 бали;
- б) запропонуєте власну допомогу – 3 бали;
- в) не звернете уваги – 1 бал.

Підрахуйте бали.

12 – 15 балів – вам властиве співчуття, ви завжди пригнете допомоги іншим людям.

8 – 11 балів – у своїх вчинках ви частіше вагаєтеся між байдужістю до людей і бажанням їм допомогти. Не дозволяйте егоїзму керувати вашою поведінкою.

5 – 7 балів – проблеми інших людей вас не цікавлять. Егоїзм, власний спокій і байдужість визначають більшість ваших вчинків. Не забувайте: «як ви, так і до вас».

РЕФЛЕКСІЯ

1. Малюнок «День милосердя»

Прочитайте прислів'я: «Добре серце за чужу біду болить».

Запропонуйте дітям розповісти, що людина з добрим серцем може зробити для бідних, обезболених і голодних людей. Потім діти мають уявити, що на всій землі люди стали святкувати День милосердя і розповісти, які милосердні вчинки вони зроблять цього дня. Після цього діти з паперу вирізають сердечко, а в ньому малюють тих, кому і як допомогли їх милосердні вчинки, милосердні вчинки їхніх друзів.

2. Яку розглянули рису характеру і проблему пов'язану з нею? (милосердя та егоїзм)

- Яку перлину знайдено? (Милосердя)
Наповніть нею свої серця.
Вписування цієї якості в моделі дитячих сердець.

Вправа «Коло добра».

- Подаруємо посмішку зі смайликами, які намалювали на початку заняття своїм товаришам і передамо тепло своїх долонь один одному.

Вчитель. Нехай буде між нами істина свята: «Наш світ врятує лиш милосердя й доброта».

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Андреева В.М., Григора В.В. Настільна книга педагога. Посібник для тих, хто хоче бути вчителем-майстром. Харків: Вид. група «Основа»: «Тріада+», 2007.

2. Захаренко О. А. Слово до нащадків. Київ: СПД Богданова А. М., 2006.

3. Зязюн І.А. Педагогіка добра: ідеали і реальності: наук.-метод. посіб. Київ: МАУП, 2000. 321 с.

4. Красоткіна Н. Г. Виховні заходи. 1-4 класи. Тернопіль: Мандрівець, 2006.

5. Фесенко В.І., Фесенко О. В., Бакіна Т. С. Етика: Підручник для 5 кл. Київ: Навч. книга, 2005.

6. Найвищі моральні цінності та ціннісні орієнтації у житті людини. URL: https://pidruchniki.com/81032/etika_ta_estetika/dobro

7. Приказки-збірка-народ-скаже-як-зав'яже. URL: <https://mala.storinka.org/>